

До спеціалізованої вченої ради К 64.051.28
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Новака Романа Васильовича
«Кримінальне провадження на підставі угод в Україні»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук
за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова
експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Тема представленого дисертаційного дослідження є достатньо актуальною, оскільки сьогодні злочинність, на жаль, є невід'ємним соціальним явищем суспільства. З урахуванням цього кожна держава прагне знайти нові підходи, що сприяють якісній боротьбі зі злочинністю. При цьому вони не пов'язуються з посиленням відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень, оскільки посилення покарань, як свідчить світова практика, не отримало позитивних результатів у жодній країні світу.

Крім того, злочинність неможливо перемогти і за рахунок постійного збільшення кількості правоохоронних органів, оскільки такий підхід дуже часто веде до дублювання їх роботи, змагальності у якнайшвидшому розкритті кримінального правопорушення не на підставі професіоналізму, а на основі фізичної активності під час проведення слідчих (розшукових) дій, що часто призводить до зловживань безпосередньо правоохоронцями.

У зв'язку із зазначеним законодавець намагається змінити тактику боротьби зі злочинністю. Одним з найбільш дієвих кроків у цьому напрямі є гуманізація кримінального провадження. Для цього законодавець запровадив досі невідомий українському кримінальному процесу інститут – кримінальне провадження на підставі угод.

Цей інститут є абсолютною новелою кримінального процесуального законодавства України та потребує особливої уваги. Упровадження зазначеного інституту дозволило розвантажити надто забюрократизовану, формалізовану і

грозітку систему вітчизняного кримінального провадження, сприяло спрощенню процедури розгляду певної категорії кримінальних проваджень, скороченню загальних процесуальних строків розгляду справи та сприяло економії бюджетних витрат на проведення кримінального провадження шляхом нездійснення досудового розслідування та судового провадження в загальному порядку відповідно до КПК України, значно розширило можливості сторін у рамках здійснення кримінального провадження. Крім того, положення цього інституту відповідають європейським вимогам і можуть вважатися одним з проявів гармонізації національного законодавства із законодавством ЄС.

Як приклад, практика укладання угод в кримінальному провадженні неодноразово була предметом розгляду в Європейському суді з прав людини, де зазначалося, що саме собою існування таких спрощених процедур не суперечить Конвенції з прав людини та практиці Європейського суду з прав людини.

Європейський суд з прав людини також неодноразово зазначав, що застосування угод не повинно суперечити загальним принципам справедливого правосуддя. Угоди за умов дотримання положень справедливого розгляду кримінальних справ мають значні переваги, які полягають в оптимізації кримінального судочинства, раціональному і економному використанні бюджетних видатків, що асигнуються на здійснення правосуддя, скороченні часу розгляду кримінальних справ, а отже, і строку тримання обвинуваченого під вартою (або навіть відмови від тримання під вартою та застосуванні санкцій, не пов'язаних з триманням під вартою), зменшенні навантаження на суддівський корпус, забезпеченні прав потерпілого тощо.

Застосування особливого порядку кримінального провадження (під час укладення угоди про примирення чи про визнання винуватості) передбачає, що кримінальне провадження в цілому здійснюється за загальними правилами, але з урахуванням низки особливостей, визначених у правових нормах КПК України. Так, сторони угоди про примирення мають право використовувати на власний розсуд передбачені законом публічні засоби свого захисту, а також активно впливати на перебіг і результати кримінального провадження. Добровільність

досягнення примирення є необхідною ознакою й полягає в принципово усвідомленій здатності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, та потерпілого самостійно приймати рішення й вчиняти дії для відновлення порушеного права.

Інститут визнання винуватості стимулює осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, співпрацювати з органами розслідування, прокурором, судом. Перевагами його застосування для підозрюваного (обвинуваченого) є звільнення від покарання або уникнення невизначеності під час призначення судом покарання, можливість застосування альтернативного покарання тощо. Укладаючи угоду про визнання винуватості, органи досудового розслідування звільняються від тривалого і не завжди результативного розслідування, суд – від дослідження всіх доказів у кримінальному провадженні, а обвинувачений отримує зменшене покарання або звільнення від його відбування.

Фахівці з кримінального права О. А. Банчук, Р. О. Куйбіда, М. І. Хавронюк визначили кількість кримінальних правопорушень у відсотковому значенні, за якими можливе укладення угоди про визнання винуватості. Так, потерпілий відсутній у більшості складах кримінальних правопорушень, зокрема таких, як злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки, у сфері господарської діяльності, охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпеченні призову й мобілізації, військових злочинів, а також у більшості простих (без кваліфікуючих обставин) складів кримінальних правопорушень проти довкілля, безпеки транспорту, здоров'я населення. Загалом наявність потерпілого передбачена майже в 32 % складів злочинів. Отже, укладання угоди про визнання винуватості можливе у 68 % кримінальних проваджень відповідно до статей КК України.

Матеріально-правовим критерієм диференціації інституту угод є ступінь тяжкості злочину, який передбачає такі поняття, як «суспільна небезпечність діяння», «вид та міра покарання», «суспільна небезпечність особи, яка вчинила діяння».

Разом з тим під час здійснення кримінального провадження на підставі угод у досудовому розслідуванні та судовому провадженні є чимало прогалин, які потребують свого доктринального аналізу й нормативного врегулювання.

Так, ч. 2 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод встановлено принцип, відповідно до якого кожний, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку. Практично продубльована ця норма в ч. 1 ст. 62 Конституції України та ч. 1 ст. 17 КПК України: особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду. Таким чином, передбачено невинуватість особи на всіх стадіях кримінального процесу до обвинувального вироку суду. Угоди про визнання винуватості або про примирення, можливість укладання яких урегульована главою 35 КПК України, суперечать презумпції невинуватості, адже особа визнає себе винуватою у вчиненні злочину або погоджується відшкодувати, наприклад шкоду, завчасно.

КПК України не передбачає можливості зупинення досудового розслідування на час, необхідний для досягнення домовленостей щодо примирення чи визнання винуватості, хоча іноді цей процес може бути досить тривалим.

Погоджуючись на укладення угоди, підозрюваний (обвинувачений) відмовляється від частини своїх конституційних і процесуальних прав.

Ініціювання укладення угоди не супроводжується автоматичним досягненням таких домовленостей. Чинним кримінальним процесуальним законодавством чітко не визначено порядок, строк переговорів і консультацій. Тобто весь цей процес по суті залишається поза сферою кримінального провадження.

Зважаючи на соціальний стан більшості населення країни (найбіднішого в Європі) та правосвідомість українців, потерпілі можуть укладати угоди про примирення не тому, що вони вважають визнану ними міру покарання достатньою для винного, а тому, що винний сплачує за це чималі кошти, які їм украй потрібні. Така ситуація передбачає, що заможний злочинець має реальний

шанс «примиритися матеріально» з потерпілим і отримати обговорену менш сувору міру покарання, а якщо винний не має змоги «оплатити примирення», відповідно, він «сидіти» буде довше. Звідси вбачається порушення засади рівності всіх громадян перед законом і судом (ст. 10 КПК України).

Наслідком умисного невиконання угоди може бути притягнення особи до кримінальної відповідальності. Так, ст. 389¹ КК України передбачає, що умисне невиконання засудженим угоди про примирення або про визнання винуватості карається арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років. Включення даного положення в КК України є помилковим з огляду на те, що, наприклад, угода про визнання винуватості укладається щодо кримінальних проступків, злочинів невеликої тяжкості, за які покарання може бути нижче, ніж передбачено ст. 389¹ КК України за невиконання угоди.

На підставі зазначеного можна дійти висновку, що сьогодні відсутня достатньо широка досудова і судова практика правозастосування даного інституту. З цих міркувань є підстави для твердження, що обрана дисертантом тема для дослідження має комплексний і пріоритетний характер, важливе теоретичне і практичне значення, а отже, й безперечно високий рівень актуальності.

У роботі достатньо чітко сформульовано мету і завдання дисертаційного дослідження. Автор вдало вибрав методологічний інструментарій, адекватний обсягу і предмету дисертаційного дослідження.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться в дисертації. Наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані дисертантом, у своїй більшості є обґрунтованими і переконливими. При їх обґрунтуванні використано широке коло вітчизняних та зарубіжних наукових джерел, кримінальне та кримінальне процесуальне законодавство. Наукові джерела проаналізовано та викладено з аргументацією власного підходу до тих чи інших положень, висновків чи пропозицій їх авторів.

У своїй роботі дисертант з'ясував та проаналізував сутність та значення особливих порядків кримінального провадження в Україні (підрозділ 1.1);

охарактеризував інститут угод як прояв диференціації кримінальної процесуальної форми (підрозділ 1.2); з'ясував та узагальнив міжнародний досвід застосування угод у кримінальному провадженні (підрозділ 1.3); розкрив сутність здійснення кримінального провадження на підставі угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим (підрозділ 2.1), кримінальні процесуальні основи укладення такої угоди (підрозділ 2.2); виявив основні недоліки здійснення кримінального провадження на підставі угоди про примирення між потерпілим і підозрюваним чи обвинуваченим та запропонував шляхи їх усунення (підрозділ 2.3); розкрив зміст та процесуальне значення укладення угоди між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості (підрозділи 3.1); дослідив основні етапи укладання угоди про визнання винуватості (підрозділ 3.2); визначив основні спірні питання здійснення кримінального провадження на підставі угоди між прокурором і підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості та запропонував способи їх вирішення (підрозділ 3.3).

Виклад матеріалу в такій логічній послідовності дозволив здобувачу, з одного боку, зосередити увагу на найголовніших проблемах дослідження, з іншого – у повному обсязі розв'язати поставлені завдання, уникаючи повторень, відхилень від предмета і мети дослідження й інших огріхів, які іноді допускають дослідники через відсутність чітко визначеного напрямку наукової розробки теми. Проведена автором наукова розвідка майже у всіх визначених у завданнях дослідження проблем на засадах їх осмисленої систематизації і використання сучасних методів дослідження: логіко-семантичного методу та методу сходження від абстрактного до конкретного; історико-правового; структурно-логічного; формально-правового та діалектичного; порівняльно-правового.

Про прискіпливу та потужну роботу автора над дисертацією свідчить наведена інформаційна та емпірична бази дослідження, що становлять дані, отримані в результаті аналізу 250 кримінальних справ, які перебували у провадженні судів упродовж 2013 року – I півріччя 2015 року, а також матеріали анкетування 35 адвокатів, 110 суддів і 40 працівників органів прокуратури.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях. Положення дисертації відображено у семи наукових статтях, з яких шість опубліковано в наукових фахових виданнях України, одна – у зарубіжному науковому періодичному виданні, а також у п'яти тезах наукових доповідей на науково-практичних конференціях.

Одержані результати можуть бути використані в навчальному процесі, правотворчій діяльності, науково-дослідній та правозастосовній сферах.

Структура дисертації обумовлена логікою проблеми та завданнями дослідження. Робота складається з вступу, трьох розділів, що включають дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (234 найменування) і трьох додатків, а також цілком відповідає назві. Автореферат дисертації є ідентичним її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження, їх оформлення відповідає встановленим вимогам.

Наукова новизна одержаних результатів. Системний аналіз норм кримінального процесуального права, вивчення теоретичних і практичних проблем практичної діяльності щодо здійснення кримінального провадження на підставі угод в Україні дозволили дисертантові сформулювати достовірні наукові положення, а також аргументувати низку наукових положень, які мають наукову новизну.

Запропоновані в дисертації положення та рекомендації спрямовані безпосередньо на розв'язання важливих науково-практичних завдань, що полягають у визначенні і обґрунтуванні теоретичних засад та практичних рекомендацій щодо здійснення кримінального провадження на підставі угод в Україні.

Слід зазначити, що дисертант послідовно виклав матеріал, розглянув його як з позиції загальнотеоретичних, так і практичних проблем, що виникають під час кримінального провадження на підставі угод.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено мету і завдання дослідження, його наукову новизну та розглянуто інші питання відповідно до

діючих вимог.

Оригінальною є побудова здобувачем кожного з розділів і підрозділів дисертації, що характеризується: визначеністю мети і завдань, проведенням оглядом літератури і джерел, логічністю викладу основного матеріалу, потужністю експериментальної бази дослідження. Розділи і підрозділи завершуються узагальнюючими кількісно-якісними висновками, оцінкою обґрунтованості наукових положень та визначенням можливості подальшої розробки теми.

У першому розділі дисертації «Теоретико-правові засади інституту угод у кримінальному провадженні» досліджено теоретичне підґрунтя інституту угод у кримінальному провадженні.

На підставі аналізу теоретичних доробок автор досліджує стан наукової розробки зазначеної проблематики, розкриває суть, значення, а також міжнародний досвід застосування угод у кримінальному провадженні.

Автор дослідив теоретичні положення щодо поняття «особливі порядки кримінального провадження» (с. 16), визначив способи спрощення кримінальної процесуальної форми, під якими розуміє невикористання окремих елементів кримінальної процесуальної форми, установлення для здійснення кримінального провадження стислих строків, введення в кримінальну процесуальну форму додаткових елементів, які виступають фактором прискорення здійснення кримінального судочинства (с. 17).

Здобувач синтезував теоретичні положення щодо особливостей кримінального провадження у формі приватного обвинувачення (с. 18-19); окремої категорії осіб (с. 19-20); неповнолітніх (с. 20); застосування примусових заходів медичного характеру (с. 20-22); яке містить відомості, що становлять державну таємницю (с. 22); що провадиться на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебувають за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні (с. 22-23).

На підставі зазначеного автор виділив групи ознак, що характеризують всі особливі порядки кримінального провадження, а саме суб'єктні та нормативні (с. 23-25).

Здобувач узагальнив теоретичні положення щодо визначення поняття та змісту кримінальної процесуальної форми (Р. Д. Рахунов, Л. М. Лобойко, П. А. Лупинська, М. Л. Якуб та інші) (с. 28). У контексті досліджуваного питання сформулював власне визначення поняття кримінальної процесуальної форми (с. 29).

За результатами вивчення наукових праць, проведених теоретичних та емпіричних досліджень автор у кримінальному провадженні на підставі угод виділяє загальну структурно-функціональну модель правового компромісу, що передбачає наявність конфліктної ситуації, яка вимагає розв'язання; мету досягнення домовленостей; ініціатора компромісної угоди; психологічну та інтелектуальну готовність до співробітництва на умовах компромісу; добровільність прийняття компромісного рішення, зокрема підготовки до компромісного рішення та визначення суті угоди з обговоренням змісту взаємопоступок; самостійність обрання сторонами варіанта прийняття рішення; укладання угоди; створення умов щодо неможливості ухилення від виконання компромісної угоди, а саме отримання позитивних наслідків як кінцевого результату компромісу у вигляді бажаного інтересу, позитивного морально-психологічного стану (с. 35-36).

Заслугує уваги виокремлення автором спільних (с. 37-40) та відмінних ознак (с. 41-42) угод у публічних і приватних галузях права. На підставі зазначеного автор слушно визначив кримінальне провадження на підставі угод як складний комплексний міжгалузевий інститут, який регулює кримінальні процесуальні відносини щодо укладення домовленостей між підозрюваним чи обвинуваченим, прокурором і потерпілим, призначення покарання, затвердження угоди судом та наслідки невиконання затвердженої угоди судом (с. 43).

Теоретичну і практичну значимість має дослідження дисертантом міжнародного досвіду застосування угод у кримінальному провадженні (Англії,

Іспанії, Італії, Німеччини, США, Франції, Нідерландів, Бельгії), позитивних та негативних тенденцій у функціонуванні відповідних процесуальних інститутів.

Значимим є дослідження дисертантом таких моделей альтернативних способів вирішення кримінальних правових конфліктів, як трансакція (с. 55-56) та медіація (с. 57-58).

У другому розділі дисертації автор дослідив поняття, зміст і значення, підстави та умови укладення угоди про примирення, а також визначив проблемні питання здійснення кримінального провадження на підставі угоди про примирення.

Автор проаналізував історичні аспекти розвитку законодавства щодо можливості укладання угоди про примирення, дослідив пам'ятку давньоруського права «Руську Правду», збірник нормативних актів «Права, за якими судиться малоросійський народ» 1743 року, Статут кримінального судочинства 1864 р. (с. 63-65).

У своєму дослідженні автор визначив та узагальнив ознаки угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим, а саме такі, як процесуальні (оптимізація кримінального провадження; розвантаженість судової системи; доступність) та соціально-психологічні (добровільність; конфіденційність; самовизначеність потерпілого та підозрюваного чи обвинуваченого; компенсаційність; захищеність) (с. 71-73).

У контексті досліджуваних питань теоретичне й практичне значення має визначення умов, за яких може бути укладено угоду про примирення. Автор розрізняє суб'єктні, категоріальні, компенсаційні (с. 76-77), вольові, темпоральні умови (с. 82).

Слід погодитися з думкою автора про те, що суди під час з'ясування можливості обвинуваченого виконати умови угоди про примирення не повинні обмежуватися отриманням нічим не підкріпленої відповіді обвинуваченого на запитання суду щодо спроможності відшкодування завданої шкоди, а залежно від умов угоди повинні витребувати в обвинувачених докази, що свідчать про його платоспроможність (наприклад,

правовстановлюючих документів на майно, яке має бути передано потерпілому, довідка про отримання доходів тощо) (с. 81).

Досить важливим є те, що дисертант у дослідженні чітко розмежував угоду про примирення та інститут звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим, який закріплено в ст. 46 КК України (с. 84-86).

Грунтовним є дослідження дисертантом основних недоліків здійснення кримінального провадження на підставі угоди про примирення між потерпілим і підозрюваним чи обвинуваченим. Автор слушно зазначив про те, що розширення можливостей припинення кримінального переслідування внаслідок примирення між потерпілим та обвинуваченим може спровокувати спроби незаконного тиску на потерпілого і навіть вчинення щодо нього нових суспільно небезпечних діянь з метою змусити його погодитися на «примирення». Таким чином, потрібно здійснити ретельний вибір категорій кримінальних правопорушень у провадженнях, у яких буде можливим примирення потерпілого з обвинуваченим чи підозрюваним (с. 93-94).

Теоретичне й практичне значення має дослідження дисертантом поняття «інша особа», яка має право укласти угоду про примирення (с. 95-96); питання укладання угоди про примирення повторно, якщо першу угоду суд не визнав через неякісно надану процедуру примирення, а також якщо вимоги до укладення угоди були порушені неправильною правовою кваліфікацією кримінального правопорушення або ж призначене між сторонами узгоджене покарання погіршувало становище обвинуваченого (с. 105-106).

Третій розділ «Угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості у кримінальному провадженні» складається з трьох підрозділів, у яких досліджено сутність угоди про визнання винуватості, порядок її укладення, а також запропоновано основні шляхи вдосконалення кримінального провадження на підставі угоди про визнання винуватості.

У контексті досліджуваних питань дисертант визначив поняття «угоди про визнання винуватості у кримінальному провадженні», мету укладення такої угоди, правову підставу для застосування цієї компромісної процедури, етапи укладання угоди (с. 111-114).

Слід погодитися з думкою дисертанта, що у КПК України доцільно передбачити обов'язок суду з'ясовувати в обвинуваченого всі обставини кримінального провадження з моменту ініціювання укладення угоди до її фактичного підписання, його ставлення до доказів, що містяться в матеріалах провадження (с. 129).

Теоретичну й практичну значимість має висвітлення порядку укладення угоди про визнання винуватості за кримінальними процесуальними законодавствами США, Франції, Російської Федерації, Республіки Молдова (с. 133-135).

Практичну значимість має виокремлення дисертантом окремих недоліків та прогалин під час застосування норм КПК України, що регулюють порядок укладання угод про визнання винуватості (угода про визнання винуватості укладається у провадженнях, в яких бере участь потерпілий, у тому числі юридична особа; в угодах про визнання винуватості визначаються обов'язки, які підозрюваний чи обвинувачений не може виконати; в угоді про визнання винуватості узгодженість покарання із застосуванням ст. 69, 75 КК України визначається без будь-якого посилання на обставини, що пом'якшують покарання та мотиви прийняття такого рішення; укладення угод про визнання винуватості на підставі зобов'язання підозрюваних про відшкодування судових витрат, хоча відповідно до ст. 126, 425 КПК України ці питання можуть вирішуватися судом лише у вирoku тощо) (с. 142-145).

Автор достатньо аргументовано пропонує обмежити часові межі укладення угоди про визнання винуватості, зокрема, що укладення такої угоди можна ініціювати в будь-який момент після повідомлення особі про підозру до початку судового розгляду справи в суді першої інстанції (с. 149-151), а також щодо законодавчої регламентації повноважень прокурора у сфері нагляду за виконанням засудженими угод про визнання винуватості (с. 153-155).

У висновках дисертант підсумував та сформулював найбільш суттєві результати і положення дисертаційного дослідження.

Практична значущість дисертації для практики діяльності правоохоронних органів. Дисертаційне дослідження Новака Р.В. «Кримінальне провадження на підставі угод в Україні» визначається можливістю його використання у практичній діяльності органів досудового розслідування, прокуратури під час ініціювання та укладення угод, а також для підвищення ефективності судового провадження на підставі угод.

Викладені та винесені на захист положення дисертації розроблено автором особисто. Разом з тим у роботі наявні питання, які потребують додаткового уточнення і обґрунтування. Йдеться про наступне:

1. У дисертаційному дослідженні автор зазначає, що доцільно передбачити в чинному процесуальному законодавстві додаткові гарантії захисту прав потерпілого в разі відмови обвинуваченого відшкодовувати шкоду, усунути завдані збитки чи виконати інші дії, які були вказані в тексті угоди про примирення (стор. 82). Дисертанту бажано було б запропонувати конкретні зміни й доповнення, які необхідно внести в КПК України, для захисту прав потерпілого при укладанні такої угоди.

2. На стор. 100 автор зазначає, що під час укладення угоди про примирення визнання обвинуваченим чи підозрюваним своєї винуватості у вчиненому правопорушенні не є обов'язковою умовою досягнення таких домовленостей. Проте далі по тексту зазначає, що проаналізувавши кримінальні провадження, які закінчувалися укладанням угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим, виявлено, що майже у 90 % випадків під час укладення таких угод підозрюваний чи обвинувачений визнають себе винними у вчиненому кримінальному правопорушенні, а також наводить приклади діяльності правоохоронних органів США, для яких зізнання підозрюваного чи обвинуваченого майже завжди має вирішальне значення. У зв'язку з цим не зрозуміла позиція дисертанта щодо необхідності під час укладення угоди про

примирення особою, яка вчинила кримінальне правопорушення, визнавати свою винуватість у вчиненні злочину?

3. Спірною та потребує роз'яснення пропозиція дисертанта щодо доцільності затвердження прокурором вищого рівня проекту угоди між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості, що сприятиме усуненню недоліків під час застосування цієї угоди (стор. 145).

4. Оскільки в кримінальному провадженні на підставі угод одним з провідних суб'єктів його реалізації є прокурор, діяльність якого здійснюється у чітко визначених законом порядку та формах, автору доцільно було б більш чітко дослідити алгоритм участі прокурора у кримінальному провадженні на підставі угод.

Зазначені зауваження є окремими недоліками та є дискусійними, що не впливає загалом на позитивну оцінку роботи. Дисертація є завершеним науковим дослідженням, оформленим відповідно до встановлених вимог. Результати дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення, можуть бути використані в подальших наукових дослідженнях, нормотворчій діяльності, навчальному процесі, а також безпосередньо в практичній діяльності правоохоронних органів.

Викладене дає підстави для висновку про те, що дисертація Новака Романа Васильовича «Кримінальне провадження на підставі угод в Україні» є завершеною монографічною працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують наукове завдання щодо розробки сучасних теоретично-правових і фактичних основ розслідування такої категорії кримінальних правопорушень. Робота відповідає вимогам пп. 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, та вимогам Міністерства освіти і науки України, що пред'являються до дисертацій та авторефератів дисертації, а її автор Р.В. Новак заслуговує присудження наукового ступеня кандидат юридичних наук за

спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Офіційний опонент

доктор юридичних наук, професор,
директор Навчально-наукового
інституту права Національного
університету ДПС України

